

اندیشه سیاسی اسلام و مبانی انقلاب اسلامی

- ۱-۱ مفاهیم و کلیات
- ۲-۱ اندیشه سیاسی اسلام
- ۳-۱ نظریه ولایت فقیه
- ۴-۱ بررسی شبهات حکومت دینی و ولایت فقیه
- ۵-۱ نظام سیاسی در اسلام
- ۶-۱ مباحث سیاست خارجی
- ۷-۱ مباحث حقوق بشری
- ۸-۱ اقتصاد سیاسی در جمهوری اسلامی

اخلاق کاربردی و حرفه‌ای

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

ارتقای علمی، معرفتی، فرهنگی و مهارتی اعضا هیئت علمی دانشگاه‌ها در سه حوزه آموزش، پژوهش و نقد جهت تقویت جنبه الگویی اساتید و پیشبرد اخلاق، معنویت و فضایل فردی و اجتماعی دانشجویان.

۱. کلیات اخلاق حرفه‌ای «۱ ساعت»

- معنانشناسی اخلاق، انواع پژوهش‌های اخلاقی، جایگاه اخلاق حرفه‌ای و اخلاق سازمانی، نسبت اخلاق با سایر حوزه‌های معرفتی، دو رویکرد منابع انسانی و استراتژیک به اخلاق حرفه‌ای.

۲. اخلاق آموزش «۸ ساعت»

تهددات اخلاقی حرفه‌ای استاد در حوزه تدریس:

- وظایف علمی (مطالعه و کسب اطلاعات کافی در موضوع درس و زمینه‌های مرتبط، شناخت روحیات جوانان و دانشجویان، آشنایی با روش‌های تدریس و...)

- ضرورت‌های عاطفی (ایمان دینی، خلوص انگیزه، دلسوز دانشجو بودن، عشق به تدریس، صبر و ملایمت و...)

- آداب حرفه‌ای (نظم، احترام به دانشجو، رعایت شئون‌های دینی و اجتماعی، تشویق و تنبیه مناسب، ایجاد ارتباط عاطفی و...)

- اخلاق آموزش از منظر قرآن و سنت

۳. اخلاق پژوهشی

« ۴ ساعت»

- تصحیح انگیزه و نیت (انگیزه‌های دینی، انگیزه‌های ملی، انگیزه‌های شخصی، امکان هماهنگ‌سازی انگیزه‌ها)

- تعهدات اخلاقی در حوزه پژوهش (حقیقت‌جویی، امانت‌داری، احترام به افراد در نوشتار و گفتار و...)

- آفات اخلاق پژوهش (شهرت‌زدگی، شتاب‌زدگی، تعصبات بیجا، تکبر، سرقت ادبی، مغالطه و اغراق و...)

۴. اخلاق نقد و اخلاق باور

« ۳ ساعت»

- معناشناسی نقد، ضرورت و تاریخچه آن در اسلام و غرب

- ضرورت‌های پیش از نقد (داشتن تخصص علمی و اطلاعات کافی، انگیزه‌های پیشرفت علمی، حقیقت‌یابی، دلسوزی، هدایت، اصلاح و...)

- ملاحظات اخلاقی نقد (فهم سخن، حق محوری، دوری از حب و بغض، پرهیز از عجله و شتاب، رعایت ادب و احترام و...)

- نکات اخلاقی پس از نقد. (پرهیز از جدال و مرء، نقد پذیری، عدم تعصب و پافشاری بیجا و...)

- اخلاق باور و نقش آن در نظریه‌پردازی، نقد و مناظره

منابع:

۱. اسلامی، سیدحسین، اخلاق نقد، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۳.
۲. امیدوار، ف. اخلاق تدریس، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۳.
۳. جمعی از نویسندگان، اخلاق کاربردی، قم، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، ۱۳۸۶.
۴. حجتی، سید محمدباقر، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۵۹.
۵. شریعتمداری، علی، نقد و خلاقیت در تفکر، تهران، مؤسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر، ۱۳۸۰.
۶. شهید ثانی، منیة المرید فی أدب المفید و المستفید، قم، بوستان کتاب، ۱۴۰۹ ق.
۷. فنایی، محمد، دانش اسلامی و دانشگاه اسلامی، قم، مؤسسه امام خمینی (ره)، ۱۳۷۷.
۸. قراملکی، احد فرامرز، اخلاق حرفه‌ای، تهران، مؤلف، ۱۳۸۵.
۹. قراملکی، احد فرامرز، درآمدی بر اخلاق حرفه‌ای، تهران، سرآمد، ۱۳۸۷.
۱۰. قراملکی، احد فرامرز و اکبر نوچه فلاح، موانع اخلاقی شدن سازمان‌ها، تهران، سرآمد، ۱۳۸۷.
۱۱. قراملکی، احد فرامرز، اخلاق حرفه‌ای در تمدن ایران و اسلام، تهران، دانشگاه تهران، ۱۳۸۷.
۱۲. وینچ، کریستوفر، استقلال، آموزش و تفکر انتقادی، ترجمه افشار امیری، انتشارات پژوهشگاه مطالعات فرهنگی و اجتماعی.
۱۳. خندان، علی اصغر، مغالطات، قم، بوستان کتاب.
۱۴. خندان، علی اصغر، منطق کاربردی، قم، بوستان کتاب.

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

آشنایی بیشتر با معرفت‌شناسی اسلامی و فلسفه علم به منظور شناخت علم دینی و نسبت بین علم و دین جهت تبیین علم دینی برای دانشجویان و ایجاد روحیه دینی و معنوی دانشجویان در پژوهش‌های علمی.

۱. معرفت‌شناسی «۶ ساعت»

- تعریف معرفت‌شناسی، نگاهی اجمالی به سیر تفکر فلسفی، شک‌گرایی و مراحل تاریخی آن، امکان معرفت (نقد شکاکیت و نسبی‌گرایی)

- ارزش شناخت و تئوری‌های صدق (مطابقت، نتیجه‌گروی، سادگی و انسجام)

۲. فلسفه علم «۶ ساعت»

- کلیات (معانی علم و فلسفه، فلسفه علوم، متافیزیک، نسبت بین علم و فلسفه و متافیزیک، تقسیم و طبقه‌بندی علوم، ملاک مرزبندی علوم، روش تحقیق در علم و فلسفه)

- جریان‌های مهم علم‌شناسی فلسفی (استقراگرایی و نقد آن، ابطال‌پذیری و نقد آن، رئالیسم علمی، پارادایم‌شناسی) با اشاره به تاریخچه هر یک در اسلام و غرب

۳. علم و دین «۱۲ ساعت»

- کلیات (مفهوم‌شناسی علم و دین، انتظار از دین)

- مناظر و رهیافت‌ها در مسئله علم و دین (رابطه پیش‌فرض‌های علمی با پیش‌فرض‌های دینی، رابطه معرفت علمی با معرفت دینی، رابطه روحیه علمی با روحیه دینی)

- نظریه‌ها درباره چگونگی ارتباط علم و دین و بیان تاریخچه هر یک در اسلام و غرب

- راه‌حل‌های تعارضات ظاهری در متون دینی

- تفکیک قلمرو علم و دین

- تفکیک زبان‌های علم و دین

- تأویل کتاب مقدس

- تفکیک مسلمات علمی از غیر مسلمات علمی

- تفکیک نصوص دینی از ظواهر دینی

- تفکیک معرفت دینی از دین

- تفکیک صدف دین از گوهر دین.

۴. علم دینی «۸ ساعت»

- چیستی و پیشینه علم دینی

- نظریه‌ها درباره علم دینی: انکار (نظریه آقایان سروش و ملکیان)، پذیرش (دینی کردن تمامی ساحت‌های معرفتی، داشتن رویکرد خداپاورانه جهت تفسیر دستاوردهای علمی، پذیرش روش اجتهادی و سرایت آن به حوزه علوم و...)

- تأثیر تمدن اسلامی بر شکوفایی و پیشرفت علم.

منابع:

۱. پترسون، مایکل، عقل و اعتقاد دینی، ترجمه سلطانی و نراقی، قسمت علم و دین، تهران، طرح نو، ۱۳۸۷.
۲. جمعی از نویسندگان، جستارهایی در کلام جدید، قسمت علم و دین، تهران، سمت و دانشگاه قم، ۱۳۸۱.
۳. چالمرز، آلن اف، چیستی علم، ترجمه سعید زیباکلام، تهران، انتشارات سمت و انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۷.
۴. حسین‌زاده، محمد، معرفت‌شناسی، قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۰.
۵. علیپور، مهدی، حسنی و ابطحی موحدی، علم دینی، چاپ پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵.
۶. علیزمانی، امیرعباس، دین و علوم تجربی؛ تعارض‌ها و راه‌حل‌ها، قم، انتشارات دبیرخانه مجمع گروه‌های معارف اسلامی، ۱۳۷۷.
۷. گلشنی، مهدی، "علم دینی"، آیین اندیشه، ویژه‌نامه شماره ۱۴ و ۱۵.
۸. گیلیس، دونالد، فلسفه علم در قرن بیستم، ترجمه حسن میاننداری، تهران، انتشارات سمت و طه، ۱۳۸۷.
۹. مصباح‌یزدی، محمدتقی، آموزش فلسفه، ج ۱، یازده فصل اول، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۸.
۱۰. شمس، منصور، معرفت‌شناسی، طرح نو.
۱۱. احمدی، محمدمبین، انتظار بشر از دین، پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی.
۱۲. نصر، سید حسین، علم قدسی.
۱۳. باریور، ایان، علم و دین، ترجمه بهاء‌الدین خرمشاهی.

اصول تعلیم و تربیت اسلامی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: ندارد

هدف:

ارتقای علمی و مهارتی اعضا هیئت علمی دانشگاه‌ها در زمینه مسائل تعلیم و تربیت اسلامی جهت پیشبرد روحیه و رفتار دینی دانشجویان

۱. هدف‌های تربیتی اسلام «۲ ساعت»

- اهداف متوسط

- اهداف نهایی.

۲. عوامل مؤثر در تعلیم و تربیت اسلامی «۲ ساعت»

- عوامل درونی (وراثت، ...)

- عوامل بیرونی. (خانواده، گروه دوستان و همسالان، مدرسه)

۳. اصول تعلیم و تربیت «۲ ساعت»

- اصل خدا محوری

- اصل تغییر ظاهر

- اصل تحول باطن

- اصل مداومت و محافظت.

۴. روش‌های تربیتی اسلام «۱۰ ساعت»

- تکریم شخصیت

- شناخت و تأمین صحیح نیازها

- دعوت به ارزش‌های الهی

- پرورش عقلانیت و عبرت‌آموزی

- ایجاد محیط تربیتی مساعد

- مداومت بر عمل

- تشویق و تنبیه

- نظارت

- معرفی الگوها

منابع:

۱. باقری، خسرو، مبانی شیوه‌های تربیتی، تهران، سازمان تبلیغات اسلامی، مرکز چاپ، ۱۳۷۷.
۲. باقری، خسرو، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، تهران، انتشارات مدرسه، ۱۳۸۵.
۳. حجتی، محمدباقر، آداب تعلیم و تعلم در اسلام، ترجمه منیة المرید، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۵۹.
۴. دیلمی، احمد و مسعود آذربایجانی، اخلاق اسلامی، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۶.
۵. رفیعی، بهروز، روش‌شناسی تحقیق در تعلیم و تربیت اسلامی، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۵.
۶. عباسی‌مقدم، مصطفی، اسوه‌های قرآنی و شیوه‌های تبلیغی آنان، قم، بوستان کتاب، ۱۳۸۶.
۷. کیلانی، ماجد عرسان، فلسفه تربیت اسلامی، ترجمه بهروز رفیعی، قم، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۹.
۸. مارستون، استفانی، معجزه تشویق، ترجمه توراندخت تمدن (مالکی)، تهران، علمی، ۱۳۷۵.
۹. مطهری، مرتضی، تعلیم و تربیت در اسلام، قم، صدرا، ۱۳۸۵.
۱۰. اسپکتور، روانشناسی سازمانی، ترجمه علی مهداد.
۱۱. احدی، حسن و شکوه السادات بنی‌جمالی، علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلام.
۱۲. احمدی، علی‌اصغر، روانشناسی شخصیت از دیدگاه اسلام.
۱۳. ایروانی، محمود و ناصر صبحی، علم النفس.

تاریخ علم متناسب با رشته تحصیلی و تاریخ تمدن اسلامی

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: نظری

هدف:

مطالعه فرهنگ و تمدن اسلامی به‌منظور هویت‌بخشی و آگاه کردن دانشجویان از سهم مسلمانان در تعالی جامعه بشری و گسترش علوم خصوصاً در رشته تحصیلی و خدمات شیعیان در شکل‌گیری و تثبیت و رونق فرهنگ و تمدن اسلامی و دستیابی به عوامل سازنده و افول فرهنگ و تمدن اسلامی.

- مراکز علمی جهان مقارن ظهور اسلام (مدرسه اسکندریه، انطاکیه، حران، جندی‌شاپور و...) « ۱ ساعت»
- زمینه‌های توجه مسلمانان به علوم و علل پدیدآمدن نهضت ترجمه « ۱ ساعت»
- نقل و ترجمه علوم از زبان‌های یونانی، سریانی، پهلوی و... به عربی و بیان سهم هر یک در تمدن اسلامی « ۲ ساعت»
- وضعیت علوم در اروپا در سده‌های میانی (در قرون وسطی) « ۱ ساعت»
- بررسی و ارزیابی توسعه علوم در دوره اسلامی و تأثیر آن در توسعه علوم در دوره بعد (بعد از رنسانس) « ۳ ساعت»
- نقش شیعیان و دولت‌های شیعی در توسعه علوم « ۲ ساعت»
- نقش مسلمین در انتقال و توسعه علوم در ترازی دآوری غربیان « ۲ ساعت»
- تاریخ علم (متناسب با رشته تحصیلی) پس از رنسانس با تأکید بر وضعیت آن در ایران معاصر « ۲ ساعت»
- علل درونی و بیرونی رکود تمدن اسلامی. « ۲ ساعت»

منابع:

۱. آلفونسو نلینو، کرلو، تاریخ نجوم اسلامی، ترجمه احمد آرام، تهران، کانون نشر و پژوهش‌های اسلامی، ۱۳۴۹.
۲. احمد، یوسف حسن و دکتر دانالد هیل، تاریخ مصوب تکنولوژی اسلامی، ترجمه دکتر ناصر موفقیان، تهران، انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۷۵.
۳. اولیری، دلیسی، انتقال علوم یونانی به عالم اسلامی، ترجمه احمد آرام، دانشگاه تهران، ۱۳۴۲.
۴. باومر، فرانکلین لوفان، جریان‌های بزرگ در تاریخ اندیشه غربی، گزیده آثار بزرگ در تاریخ اندیشه‌های اروپای غربی از سده‌های میانه تا امروز، ترجمه حسین بشیریه، تهران، مرکز بازشناسی اسلام و ایران، ۱۳۸۰.
۵. الحکیمی، محمدرضا و... الحیاء، جلد ۱ و ۲، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۰.
۶. الدفاع، علی عبدالله، پزشکان برجسته در علوم اسلامی، ترجمه، علی احمدی بهنام، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۲.
۷. الدفاع، علی عبدالله، مشاهیر فیزیک در تمدن اسلامی، ترجمه جلال شرقی و رضا محمدزاده، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۲.
۸. الدفاع، علی عبدالله، مشاهیر گیاه‌شناسی در تمدن اسلامی، ترجمه فرزانه غفاری، تهران، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی، ۱۳۸۶.
۹. زرین‌کوب، عبدالحسین، کارنامه اسلام، تهران، شرکت سهامی انتشار، ۱۳۴۸.
۱۰. سارتن، جرج، مقدمه بر تاریخ علم، تهیه و تنظیم نستر حکمی، تهران، شرکت انتشارات علمی و فرهنگی، ۱۳۸۳.

۱۱. الصدر، السيد حسين، شيعه و فنون الاسلام، تحقيق سيد مرتضى الميرسجادي، قم، مؤسسه السبطين العالميه، ۱۳۵۴ ق.
۱۲. فرشاد، مهدي، تاريخ علم در ايران، تهران، مؤسسه انتشارات اميركبير، ۱۳۶۵.
۱۳. كرم، جوئل، احياي فرهنگي در عهد آل بويه، ترجمه محمدمسعود حنايي كاشاني، تهران، مركز نشر دانشگاهي، ۱۳۷۵.
۱۴. كلستون گيلسپي، چارلز، زندگي نامه علمي دانشمندان اسلامي، ترجمه احمد آرام، احمد بيرشك، ...، ويراستار حسين معصومي همداني، تهران، شركت انتشارات علمي و فرهنگي، ۱۳۶۵.
۱۵. الگود، سيريل، تاريخ پزشكي ايران و سرزمين هاي خلافت شرقي، ترجمه دكتور باهر فرقاني، تهران، مؤسسه اميركبير، ۱۳۵۶.
۱۶. مجابي، حسن، بررسي متون طب شيعه در تاريخ پزشكي، همدان، دانشگاه رازي، ۱۳۷۸.
۱۷. محمدي، ذكرالله، نقش فرهنگ و تمدن اسلام در بيداري غرب، قزوین، دانشگاه بين المللي امام خميني (ره)، ۱۳۷۳.
۱۸. ميه لي، آلدو، علوم اسلامي و نقش آن در تحول علمي جهان، ترجمه محمدرضا شجاع رضوي و اسدالله علوي، مشهد، آستان قدس رضوي، ۱۳۷۹.
۱۹. ولايتي، علي اكبر، نقش شيعه در تمدن و فرهنگ اسلام و ايران، تهران، اميركبير، ۱۳۸۹.
۲۰. هونكه، زيگرید، فرهنگ اسلام در اروپا، مرتضى رهباني، تهران، دفتر نشر فرهنگ اسلامي، ۱۳۸۳.